

PROGRAMA PENTRU SIMULAREA EXAMENULUI NAȚIONAL DE BACALAUREAT 2026

Disciplina
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Filiera teoretică – profil umanist
Filiera vocațională - profilului pedagogic

Programa pentru simularea examenului național de bacalaureat 2026**Disciplina****Limba și literatura română****pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară****I. STATUTUL DISCIPLINEI**

Prezenta programă este realizată în conformitate cu prevederile din Programele școlare pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, după cum urmează: pentru clasa a IX-a, aprobată prin OME nr. 5.153/2021, pentru clasa a X-a, aprobată prin OME nr. 3.019/2022 și pentru clasele XI-XII, aprobată prin OME nr. 3.908/2023.

În evaluarea competențelor și a conținuturilor se vor urmări permanent aspectele normative ortografice, ortoepice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (Editura Univers Enciclopedic Gold, ediția a III-a revăzută și adăugită, 2021 – DOOM3), Dicționarul explicativ al limbii române etc.

Proba scrisă vizează competențele de receptare și de producere a mesajelor scrise (inclusiv a unor mesaje care transpun în scris strategii și reguli de exprimare orală) și conținuturi asociate acestora, în conformitate cu programele școlare pentru disciplina limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară: filiera teoretică – profil umanist, filiera vocațională – profil pedagogic.

Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română se aplică în receptarea mesajelor orale și scrise și în producerea unor tipuri de discurs (descriptiv, informativ, narativ, argumentativ etc.) exersate în cadrul învățământului liceal. Subiectele cuprind texte literare și nonliterare, la prima vedere, precum și itemii corespunzători evaluării competențelor din prezenta programă.

Subiectele vor avea un grad de complexitate care să permită tratarea integrală a acestora în maximum 10 – 15 minute.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT**1. Receptarea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare**

- 1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard sau colocvial, pe subiecte de diferite grade de complexitate, în texte literare și nonliterare
- 1.2. Identificarea unor informații esențiale și de detaliu dintr-un discurs oral sau scris pe teme din diverse sfere de interes
- 1.3. Sesizarea atitudinii și a opiniei vorbitorului față de mesajul oral sau scris
- 1.4. Analiza trăsăturilor specifice diferitelor tipare textuale/tipuri de discurs
- 1.5. Recunoașterea diferitelor structuri discursive dintr-un mesaj oral sau scris și/sau a registrului în care este formulat mesajul
- 1.6. Realizarea lecturii unor texte literare/nonliterare pe teme abstracte și complexe, ca activitate independentă

2. Producerea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

- 2.1. Susținerea unui monolog/ a unui discurs public: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte de diferite grade de complexitate, pornind de la texte nonliterare și literare
- 2.2. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare
- 2.3. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă
- 2.4. Prezentarea orală sau scrisă a semnificațiilor explicite și implicite ale textului nonliterar/literar

3. Interacțiunea orală și scrisă

- 3.1. Participare la interacțiuni orale, pe subiecte de diferite grade de complexitate, din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare
- 3.2. Participarea la interacțiuni scrise, pe subiecte de diferite grade de complexitate, din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare
- 3.3. Utilizarea eficientă a strategiilor de interacțiune orală și scrisă

4. Mediarea culturală în context plurilingv și pluricultural

- 4.1. Facilitarea înțelegerii raportului dintre mesajul global și informațiile cu caracter general și de detaliu, legate de situații concrete de viață sau desprinse din texte literare/nonliterare, prin realizarea unor prezentări orale/scrise
- 4.2. Facilitarea adecvării strategiilor de lectură la specificul textelor literare studiate, în vederea înțelegerii și a interpretării personalizate a discursului narativ, dramatic și liric
- 4.3. Facilitarea lecturii critice în vederea evaluării modului în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice
- 4.4. Prezentarea orală sau scrisă a raportului dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un text literar/nonliterar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul
- 4.5. Facilitarea interpretării personalizate a relațiilor dintre o operă studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta, în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/contexte culturale
- 4.6. Formularea, în scris sau oral, a unui răspuns personal și/sau critic față de texte literare și nonliterare
- 4.7. Formularea argumentată a asemănărilor și a deosebirilor dintre mesajele unor texte literare /nonliterare
- 4.8. Facilitarea comunicării în compararea unor puncte divergente de interpretare a textelor literare
- 4.9. Stabilirea unor legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru compararea propriilor principii și valori cu principiile și valorile celui alt
- 4.10. Explicarea referințelor socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar
- 4.11. Valorificarea valențelor cultural-identitare ale limbii în diverse contexte
- 4.12. Facilitarea comunicării în contexte care actualizează puncte de vedere divergente, urmărindu-se asigurarea consensului
- 4.13. Manifestarea sensibilității și a respectului față de alteritate, în scopul promovării diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din spații culturale diferite

III. CONȚINUTURI

1. Teme

- Stil de viață sănătos
- Tehnologiile în viața noastră
- Adolescenți printre cărți
- Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
- Orientarea în carieră
- Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)
- Experiințe fundamentale ale existenței
- Subiect și alteritate
- Tradiție și modernitate

2. Concepte

Conținuturile prevăzute în programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a vor fi selectate din perspectiva evaluării competențelor specifice.

Conținuturile din programele școlare pentru clasele a XI-a și a XII-a prin care se vor evalua competențele specifice sunt:

- **discurs narativ:**
 - fir narativ; plan narativ; personaj; particularități de construcție a personajului; conflict; indici spațio-temporali; perspectiva narativă; narator
 - semnificațiile discursului narativ.
- **discurs liric:**
 - tipul de lirism; autor/eu liric/ipostaze lirice; elemente de versificație; limbaj artistic (imagini artistice; procedee artistice);
 - semnificațiile discursului liric.
- **titlu, incipit, simbol central, temă și motiv literar, viziune despre lume;**
- **specii literare;**
- **curente culturale/literare și orientări tematice;**
- **contexte istorice și socioculturale.**
- **stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber;**
- **lirismul obiectiv și lirismul subiectiv;**
- **dinamica fenomenului literar/cultural în diferite epoci.**

3. Patrimoniu cultural școlar (autori canonici)

- Mihai Eminescu
- I. L. Caragiale
- Ioan Slavici
- Ion Creangă
- George Bacovia
- Lucian Blaga
- Tudor Arghezi
- Liviu Rebreanu
- Camil Petrescu
- George Călinescu
- Mihail Sadoveanu
- Marin Preda
- Marin Sorescu
- Nichita Stănescu